

به نام خدا

**پیش بینی نگرش به خیانت زناشویی بر اساس سرد مزاجی
زناشویی، خشونت زناشویی و اختلافات زناشویی دانشجویان متأهل
دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز**

مؤلف :

مریم قلمباز

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۵)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

Chaponashr.ir

chaponashr.ir

iran-journals.com

سرشناسه: قلمباز، مریم، ۱۳۶۰

عنوان و نام پدیدآور: پیش‌بینی نگرش به خیانت زناشویی بر اساس سرد مزاجی زناشویی، خشونت زناشویی و

اختلافات زناشویی دانشجویان متاهل دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز / مولف: مریم قلمباز

مشخصات نشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۵.

مشخصات ظاهری: ۱۰۶ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۱۲۹-۲۲۴-۰

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: پیش‌بینی نگرش به خیانت زناشویی بر اساس سرد مزاجی زناشویی

رده‌بندی کنگره: TP ۹۸۳

رده‌بندی دیویی: ۶۶۸/۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۸۳۷۶۱۹

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا

نام کتاب: پیش‌بینی نگرش به خیانت زناشویی بر اساس سرد مزاجی زناشویی، خشونت زناشویی و اختلافات زناشویی

دانشجویان متاهل دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز

مولف: مریم قلمباز

ناشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)

صفحه‌آرایی، تنظیم و طرح جلد: الهام غفاری

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۵

چاپ: زبرجد

قیمت: ۱۸۰۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب‌رسان:

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۱۲۹-۲۲۴-۰

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir

نمی توانم معنایی بالاتر از تقدیر و شکر بر زبانم جاری
سازم و ساس خود را در وصف استادان خویش آشکار
نمایم، که هر چه گویم و سراپیم، کم گفته ام.
استاد ارجمندم
قدردان زحمات شما، ستم

تقدیم به:

اسطوره های زندگیم، پناه حستگیم و امید بودنم:

پدرم بابوسه بر دستانش که وجودش مایه ی دگر می ام است.

و

مادرم بابوسه بر دستانش که وجودش برایم همه مهر است.

و

خواهران نازنینم که عطر حضورشان تکرار خوشی های من است.

و

دخوشی همیشگی ام؛ برادر عزیزم که صفتش مایه ی آرامشم است

فهرست

۱۱.....	چکیده
۱۳.....	فصل اول: کلیات پژوهش
۱۳.....	مقدمه
۱۶.....	بیان مسأله
۲۱.....	اهمیت و ضرورت پژوهش
۲۳.....	اهداف پژوهش
۲۳.....	هدف کلی
۲۳.....	اهداف جزئی
۲۳.....	فرضیه های پژوهش
۲۳.....	تعریف مفهومی و عملیاتی متغیرهای پژوهش
۲۳.....	سردمزاجی زناشویی
۲۴.....	خشونت زناشویی
۲۴.....	اختلافات زناشویی
۲۴.....	نگرش به خیانت زناشویی
۲۵.....	فصل دوم: مروری بر ادبیات و پیشینه پژوهش
۲۵.....	مبانی نظری نگرش به خیانت زناشویی
۲۷.....	پیش زمینه های خیانت زناشویی
۲۷.....	موقعیت خطر در زندگی قبل از ازدواج فرد پیمان شکن (علل اجتماعی - محیطی قبل از ازدواج)
۲۹.....	چگونگی رابطه با همسر
۳۱.....	عوامل زمینه ساز خیانت زناشویی
۳۵.....	نظریه های خیانت زناشویی
۳۵.....	نظریه سرمایه گذاری

کنش ارتباطی	۳۵
مدل جداسازی در برابر مدل ازدواج	۳۶
فرایند خروج از نقش	۳۶
نظریه کنترل شخصی	۳۷
مبانی سردمزاجی زوجین	۳۸
سردمزاجی عاطفی و طلاق عاطفی	۳۹
عوامل مؤثر بر سردمزاجی زناشویی	۴۱
سردمزاجی زناشویی و کارکردهای جنسی	۴۲
الگوی سردمزاجی زوجین پاینز	۴۴
عوامل تشدید کننده سردمزاجی زناشویی	۴۴
سردمزاجی زناشویی و تعارض	۴۵
مبانی نظری خشونت زناشویی	۴۷
انواع خشونت	۴۸
عوامل ایجاد کننده خشونت زناشویی	۴۹
مصرف مواد یا الکل	۴۹
تجربه خشونت در کودکی	۴۹
داشتن سابقه بیماری روانی در زوجین	۴۹
قرار داشتن در سال های ابتدایی زندگی زناشویی	۵۰
سابقه رفتار خشونت آمیز و بزهکارانه در نوجوانی	۵۰
ازدواج در سنین خیلی پایین	۵۰
رویکردهای نظری خشونت زناشویی	۵۰
رویکرد فمینیستی	۵۱
نظریه کارکردگرایی	۵۲
دیدگاه یادگیری اجتماعی	۵۳

نظریه‌ی فشار	۵۴
نظریه نقش‌های جنسیتی	۵۴
نظریه منابع	۵۵
مبانی نظری اختلافات زناشویی	۵۶
عوامل مؤثر بر اختلافات زناشویی	۵۸
پیامدهای اختلافات زناشویی	۵۹
نظریه‌های اختلافات زناشویی	۶۰
نظریه نوسازی و جهانی شدن	۶۰
نظریه فقر و نابرابری اقتصادی	۶۱
نظریه‌های انتقادی	۶۱
رویکرد اسلامی سازی خانواده	۶۱
نظریه فرهنگ خشونت	۶۲
نظریه کالینز	۶۲
نظریه مبادله اجتماعی	۶۳
نظریه کنش متقابل	۶۳
پیشینه پژوهش	۶۴
پژوهش‌های انجام شده در داخل کشور	۶۴
پژوهش‌های انجام شده در خارج از کشور	۶۷
فصل سوم: روش اجرای پژوهش	۷۱
جامعه آماری	۷۱
نمونه آماری و روش نمونه‌گیری	۷۱
ویژگی‌های جمعیت شناختی پژوهش	۷۱
ابزار گردآوری اطلاعات	۷۴
نگرش به خیانت	۷۴

روایی و پایایی	۷۵
پرسشنامه سردمزاجی زوجین	۷۵
روایی و پایایی پرسشنامه	۷۶
پرسشنامه خشونت زناشویی	۷۶
روایی و پایایی پرسشنامه	۷۷
پرسشنامه اختلافات زناشویی	۷۷
روایی و پایایی پرسشنامه	۷۸
روش اجرا	۸۰
روش تجزیه و تحلیل داده ها	۸۰
فصل چهارم: نتایج داده ها	۸۱
یافته های توصیفی	۸۱
یافته های مربوط به پیش فرض های تحلیل همبستگی و رگرسیون	۸۲
یافته های مربوط به فرضیه های پژوهش	۸۵
فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری	۹۱
مقدمه	۹۱
پیشنهاد های پژوهش	۹۵
پیشنهاد های پژوهشی	۹۵
پیشنهاد های کاربردی	۹۵
فهرست منابع	۹۷
منابع فارسی	۹۷
منابع لاتین	۱۰۳

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، پیش بینی نگرش به خیانت زناشویی بر اساس سرد مزاجی زناشویی، خشونت زناشویی و اختلافات زناشویی دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد اسلامی اهواز بود. جامعه آماری تمامی دانشجویان متأهل بودند و نمونه آماری بر اساس نمونه‌گیری هدفمند و در دسترس تعداد ۲۰۰ نفر از جامعه مذکور انتخاب شدند. طرح پژوهش از حیث هدف کاربردی و از نظر روش توصیفی - همبستگی بود. برای گردآوری اطلاعات از پرسشنامه‌های دلزدگی زناشویی پاینز (۱۹۹۶)، خشونت زناشویی حاج یحیی (۱۹۹۹)، اختلافات زناشویی ثنایی (۱۳۷۵) و نگرش به خیانت زناشویی واتلی (۲۰۰۶) استفاده شد و داده‌ها نیز با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه و گام به گام تجزیه و تحلیل شدند. همان‌گونه که نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد سردمزاجی زناشویی، خشونت زناشویی و اختلافات زناشویی پیش‌بینی کننده نگرش به خیانت زناشویی دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز بودند. نتایج رگرسیون نشان داد ۵۱٪ واریانس مربوط به نگرش به خیانت زناشویی دانشجویان به وسیله‌ی متغیرهای پیش‌بین تبیین شدند و طبق نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون با روش گام به گام، از میان متغیرهای پیش‌بین، هر سه متغیر و به ترتیب اختلافات زناشویی، خشونت زناشویی و سردمزاجی زناشویی بهترین پیش‌بینی کننده‌ی نگرش به خیانت زناشویی دانشجویان متأهل بودند.

کلیدواژه‌ها: سردمزاجی زناشویی، خشونت زناشویی، اختلافات زناشویی و نگرش به خیانت

فصل اول

کلیات پژوهش

مقدمه

خانواده محل ارضای نیازهای مختلف جسمانی، عقلانی و عاطفی است و داشتن آگاهی از نیازهای زیستی، روانی، عاطفی و شناخت چگونگی ارضای آن‌ها و مجهز شدن به فنون شناخت تمایل‌های زیستی، روانی و عاطفی، ضرورتی انکارناپذیر است. رضایت یک فرد از زندگی زناشویی به معنی رضایت وی از خانواده محسوب می‌شود و رضایت از خانواده به منزله رضایت از زندگی بوده و در نتیجه تسهیل در امر رشد، تعالی و پیشرفت مادی و معنوی جامعه خواهد بود (روهلمن^۱، گالوس و دورتسچی^۲، ۲۰۱۸).

اساس خانواده که محور و هسته اصلی کلیه اجتماعات بشری است، بر غریزه جنسی مبتنی است. این غریزه خود نوعی کشش دلیزیر است که زن و مرد را به سوی ازدواج کشانیده، بقا و تدوام خانواده را تضمین می‌کند. آن‌جا که زن و مردی با هم پیوند زناشویی می‌بندند تا در کنار هم با عشق و عطوفت، بنیادی سالم را برای تربیت فرزندان سالم بنا نهند، جزئی از فطرت انسانی؛ یعنی غریزه جنسی به تکامل می‌رسد و بدون رفتن به بیراهه در قالبی مطمئن و ایمن مرتفع می‌شود تا مبنای آرامش گردد. بنابراین، مسائل جنسی از لحاظ اهمیت در ردیف مسائل درجه اول زندگی زناشویی قرار دارد و سازگاری در روابط جنسی از عوامل مؤثر در خوشبختی محسوب می‌شود (ستارزاده، ۱۳۹۰). در واقع، شواهد قابل توجهی برای توصیف ارتباط نزدیک بین فعالیت جنسی و رضایت زناشویی وجود دارد و این نشان دهنده وجود رابطه‌ای دو طرفه بین اختلافات زناشویی و اختلافات جنسی است. بنابراین می‌توان گفت افرادی که رضایت جنسی بیشتری دارند، در زندگی زناشویی نیز از رضایت بیشتری برخوردارند (فروتن و جدید میلانی، ۱۳۸۷).

وجود رابطه متقابل بین اختلافات جنسی و اختلافات زناشویی در فروپاشی خانواده‌ها حکایت دارد. در این بین خیانت زناشویی بیشترین آسیب را به رابطه‌ی همسران وارد می‌کند و حتی

۱. Ruhlmann

۲. Gallus & Durtschi

می‌تواند رابطه را نابود کند. بین خیانت و طلاق رابطه معناداری وجود دارد؛ چنان‌که برخی پژوهش‌ها، خیانت زناشویی را علت طلاق ذکر کردند (آماتو و پریویتي^۱، ۲۰۰۳) و برخی دیگر نیز در نظر سنجی افراد مطلقه به این نتیجه رسیدند که خیانت جنسی دلیلی برای طلاق آن‌ها بوده است (آلن و آتکینز^۲، ۲۰۱۲). افرادی که نگرش مثبتی به خیانت زناشویی دارند، این موضوع را مطلوب تلقی می‌کنند و بیشتر به خیانت زناشویی تمایل دارند و احتمال دارد درگیر روابط فرازناشویی نیز شوند (یوساگ^۳، ۲۰۱۶).

در پژوهش کنیزی (۲۰۰۹) مشخص شد که بیشترین شکایات جنسی زنان پیرامون میل جنسی پایین یا بازداری شده است که ویژگی اصلی این مشکل کمبود یا فقدان خیالپردازی‌های جنسی و بی‌میلی، می‌باشد که این عامل می‌تواند افزایش طلاق، نارضایتی زناشویی و روابط فرازناشویی تأثیر گذار باشد (آزادی، غلامی قره‌چناق، جهانشاهی حصارى و ترناس، ۱۳۹۶).

برای بسیاری از زنانی که در روابط زناشویی تحت تأثیر واکنش‌های بلندمدت روانی مانند خشونت، ترس، اضطراب، خستگی مفرط، استرس ناشی از شوک روحی و اختلال‌های خواب و خوراک هستند، بیشتر تضعیف می‌شوند. بنابراین این گونه زنان زودتر به افراد غریبه وابسته می‌شوند و به راحتی تحت نفوذ آنان در می‌آیند و تصمیم‌گیری به تنهایی برایشان دشوار می‌شود و عواملی چون احساس صدمه‌پذیری، شکست، خیانت و ناامیدی در آنان افزایش می‌یابد (میرزایی، محمدی و فیض‌اللهی، ۱۳۹۹).

روابط فرا زناشویی معمولاً با دو شاخص که می‌تواند به طور همزمان یا به تنهایی وجود داشته باشند، شناسایی می‌گردد، اول شاخص عاطفی که شامل ابراز علاقه به فردی غیر از همسر است و دوم شاخص جسمانی که شامل رابطه جنسی با فردی غیر از شریک زندگی است. این عمل از نظر متخصصین حوزه‌های علوم انسانی، یک حادثه آسیب‌زا و چالش برانگیز در رابطه زناشویی است که ساختار خانواده را دچار تنش می‌کند، احساس تعلق زناشویی را تهدید کرده و یک عامل پیش بین مهم برای بروز خشونت به شمار می‌رود و آسیب‌های روانی و اجتماعی فراوانی برای فرد، خانواده و جامعه ایجاد می‌کند (مایلی، اله یاری، کرمی و سهرابی، ۱۳۹۹).

تعیین شیوع و عرضه آمار در مورد روابط فرازناشویی دشوار است؛ زیرا که یکی از ویژگی‌های روابط فرازناشویی، پنهان بودن آن است، با این حال بر اساس پژوهش‌های انجام شده، آمارهای

۱. Amato & Previti

۲. Allen & Atkins

۳. Yang

موجود بیانگر آن است که روابط فرزاناشویی در حال افزایش است. در مورد آمار بروز شده از سوی سازمان های مختلف و پژوهشگران، به طور ضمنی به این موضوع اشاره کرده اند. به عنوان مثال بیشترین آمار قتل های خانوادگی که سی درصد است، به زنانی مربوط است که به دلیل رابطه نامشروع و سوء ظن، توسط همسران خود به قتل رسیده اند. از سوی دیگر، بیست دو درصد از قتل های خانوادگی مربوط به قتل مردان توسط همسرانشان است که در چهل درصد، زنان با همدستی معشوق خود، شوهرانشان را به قتل رسانده اند (فاتی، فکرآزاد، غفاری و بوالحری، ۱۳۹۳).

یکی از نشانه های افزایش روابط فرزاناشویی شکل گیری مفهوم بین الاذهانی و بازنمایی پدیده روابط فرزاناشویی است. اشاره به افزایش آمار روابط فرزاناشویی از نظر روانشناسان و مشاوران خانواده، جامعه شناسان و مددکاران اجتماعی، در مطالعات و مشاهدات میدانی و افزایش آسیب های اجتماعی مرتبط با موضوع روابط فرزاناشویی و انتشار مطالب علمی و پژوهشی در نشریات و رسانه های اجتماعی و فراوانی قابل توجه آثار سینمایی یا تم روابط فرزاناشویی نشان می دهد که شیوع روابط فرزاناشویی در خانواده های ایرانی بیشتر از گذشته است (مایلی و همکاران، ۱۳۹۹). نارضایتی از زندگی مشترک و روابط سرد بین زوجین یکی از عوامل برقراری روابط فرزاناشویی از سوی زنان است؛ به طوری که تنها ۳۸٪ از زنانی که اقدام به رابطه فرزاناشویی کرده بودند، از زندگی مشترک رضایت داشتند و ۵۲٪ رضایت پایینی را گزارش کردند (فیروزیان، ۱۳۹۷). به نظر می رسد، انگیزه اغلب زنان، تأمین نیازهای عاطفی و احساسی باشد و در مقایسه با مردان، دلایل پیچیده تری برای روابط زناشویی دارند و به دلیل ایجاد وابستگی عاطفی و روانی، بسیاری از زنان، قطع رابطه فرزاناشویی خود را بسیار دشوار تلقی می کنند (مایلر^۱، ۲۰۱۷).

روابط فرزاناشویی به دلیل ماهیت خود جنبه های مختلف زندگی افراد را تحت تأثیر قرار می دهد و ممکن است باعث آسیب روانی شدیدی در فرد خاطی، همسر و فرزندان شود. افسردگی، اختلال استرس پس از سانحه، از دست دادن اعتماد به نفس، تضعیف عملکرد در نقش های والدینی و مشکلات فعلی، آسیب به خود و دیگری از جمله این عواقب هستند. این نوع روابط آسیب های اجتماعی به همراه دارد و به عنوان یک مشکل اجتماعی رو به رشد، کانون خانواده ها را از هم می پاشد و بر کارکردهای خانواده تأثیرات منفی خواهد داشت. بنابراین شناخت عوامل

۱. Millar